

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 622/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Barborou Hlavatou, advokátska kancelária, SNP 1445/41-9, Považská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Bratislava V č. k. 54 Er 2425/2014-22, 27 z 11. januára 2016 a č. k. 54 Er 2425/2014-33 zo 4. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2016 doručená sťažnosť a 28. júna 2016 doplnenie sťažnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 54 Er 2425/2014-22, 27 z 11. januára 2016 a č. k. 54 Er 2425/2014-33 zo 4. apríla 2016.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 54 Er 2425/2014 sa oprávnený z exekúcie domáha proti sťažovateľovi ako povinnému z exekúcie zaplata sumy 100,55 € s prísl., a to na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku okresného súdu sp. zn. 14 C 227/2012 z 11. júna 2013 (právoplatný 24. júla 2013 a vykonateľný 29. júla 2013, ďalej len „exekučný titul“, pozn.), a to z titulu podlžnosti sťažovateľa na neuhradených faktúrach za dodávku plynu. Sťažovateľ v sťažnosti poukázal aj na to, že v konaní okresného súdu sp. zn. 14 C 227/2012 ho z dôvodu nezistenia miesta jeho pobytu zastupoval okresným súdom ustanovený opatrovník, ktorý však nedostatočne hájil jeho práva a nevzniesol ani námietku premlčania voči časti žalovanej pohľadávky. V začatom exekučnom konaní na podklade označeného exekučného titulu sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podaním doručeným okresnému súdu 18. mája 2015 (v sťažnosti nesprávne uvedené „18.5.2016“, pozn.) sa domáhal odkladu a zastavenia exekúcie, čo odôvodnil tým, že voči nemu exekvovaná pohľadávka bola v čase začatia konania vedeného pod sp. zn. 14 C 227/2012 už v časti premlčaná. Okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 54 Er 2425/2014-22, 27 z 11. januára 2016 návrh sťažovateľa na odklad exekúcie, ako aj jeho návrh na jej zastavenie v celom rozsahu zamietol. Uvedené rozhodnutie bolo z dôvodu odvolania podaného sťažovateľom verifikované aj uznesením okresného súdu č. k. 54 Er 2425/2014-33 zo 4. apríla 2016, ktorým boli rovnako návrhy sťažovateľa na odklad exekúcie a na jej zastavenie zamietnuté.

3. Sťažovateľ podanou sťažnosťou namieta porušenie svojich základných práv a práv v príčinnej súvislosti s označenými rozhodnutiami okresného súdu vydanými v exekučnom konaní, a to z dôvodu ich nedostatočného odôvodnenia, keďže podľa sťažovateľa sa okresný súd vôbec argumentačne nevysporiadal s ním vznesenou námietkou premlčania exekvovanej pohľadávky, a tiež z dôvodu pochybenia okresného súdu pri ustanovení mu

opatrovníka v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 227/2012, ktorý mu bol ustanovený bez toho, aby boli využité všetky možnosti na spoľahlivé zistenie miesta jeho pobytu.

4. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

«Porušiteľ v Uznesení I, ktorým zamietol návrh na zastavenie a odklad exekúcie v odôvodnení vôbec neuviedol dôvod, pre ktorý zamietla návrh na zastavenie exekúcie. Súdny úradník sa v uznesení zaoberá ten tým, že rozsudok 14C/227/2012 zo dňa 11.06.2013, tvoriaci exekučný titul pre exekúciu je právoplatný a vykonateľný, nebol zrušený a preto nie je dôvod, aby súd exekúciu zastavil, ako keby Exekučný poriadok neobsahoval iné dôvody na zastavenie exekúcie. ...

Porušiteľ svojím Uznesením II opätovne zamietol návrh na odklad a zastavenie exekúcie a k odôvodneniu zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie neuvádza mnoho. Okrem citácie niekoľkých ustanovení zákona obsahuje odôvodnenie len jediný odsek, odôvodňujúci zamietnutie návrhu zastavenie exekúcie: „Súd ma za to, že k premlčaniu v tomto prípade nedošlo. Nakoľko exekučný titul, rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 14C 227/2012-54 zo dňa 11.06.2013 nadobudlo právoplatnosť dňa 24.07.2013 a vykonateľnosť dňa 29.07.2013, k premlčaniu by došlo dňa 29.07.2023“ V predmetnej citácii súd aplikoval ustanovenie § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je premlčania doba pre právo, ktoré bolo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu až 10 rokov. Pritom sťažovateľ nenamietal premlčanie práva priznaného rozhodnutím súdu, ale vzniesol námietku premlčania, pre ktorú platí všeobecná trojročná premlčacia doba podľa § 101 Občianskeho zákonníka a ktorá nebola uplatnená v konaní pred všeobecným súdom, čo jasne uviedol v návrhu na zastavenie a prerušenie exekúcie ako aj vo svojom odvolaní. ...

... právo na uplatnenie námietky premlčania nároku ktoré vzniklo, nezaniká v trojročnej dobe skončením základného konania a sťažovateľ je oprávnený uplatniť takéto právo aj v priebehu exekúcie, čo sa stalo. Exekučný súd sa musí s takouto námietkou vysporiadať, čo sa v Uznesení II nestalo, pretože ten sa vysporiadával s námietkou premlčania u judikovaného nároku. Tú však sťažovateľ vo svojich podaniach vôbec neuplatňoval. Odôvodnenie síce obsahuje isté argumenty, tie ale musia byť v súlade s doterajšou interpretačnou praxou. ...»

5. Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

«1. Základné právo sťažovateľa - ██████████ vyplývajúce z čl. 56 ods. 1 Ústavy (správne má byť „čl. 46 ods. 1 Ústavy“, pozn.) na súdnu ochranu ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava V v exekučnom konaní sp. zn. 54 Er/2425/2014 porušené BOLO,

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 54Er/2425/2014 zo dňa 11.01.2016, v znení opravného uznesenia zo dňa 26.02.2016, ako aj uznesenie Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 54Er/2425/2014 zo dňa 04.04.2016 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Bratislava V je povinný zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 3.000,- eur (slovom tritisíc eur) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to na účet právnej zástupkyne sťažovateľa vedený...

4. Okresný súd Bratislava V je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľa vedený v..., a to za 2 úkony právnej služby (1. prevzatie a príprava veci a 2. ústavná sťažnosť á 150,58 = 143,00 € základná sadzba tarifnej odmeny + 8,58 € režijný paušál, spolu vo výške 301,16 €.»

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde, je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (petitom), ktorý predložil sťažovateľ a ktorý je navyše v tomto prípade zastúpený aj kvalifikovanou právnou zástupkyňou (advokátkou). Viazanosť ústavného súdu návrhom sa teda vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danom prípade ústavný súd rozhodoval o porušení sťažovateľom označených základných práv a práv iba v príčinnej súvislosti s uzneseniami vydaným okresným súdom v exekučnom konaní, ktoré sťažovateľ označil aj v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení práv sťažovateľa v príčinnej súvislosti s postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 227/2012, ktoré sťažovateľ uvádza iba v texte (odôvodnení) sťažnosti pomimo petitu, je podľa ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07). Na margo konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 227/2012 ústavný súd nad rámec podotýka, že toto konanie bolo už právoplatne skončené (24. júla 2013), a preto aj keby sťažovateľ namietal porušenie akýchkoľvek jeho práv v príčinnej súvislosti s týmto konaním aj v petite sťažnosti (čo sa nestalo), bolo by nevyhnutné takúto sťažnosť odmietnuť pre jej oneskorenosť v súlade s § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

9. K namietanému uzneseniu č. k. 54 Er 2425/2014-22 z 11. januára 2016

9.1 Pokiaľ ide o sťažovateľom napádané uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom č. k. 54 Er 2425/2014-22 z 11. januára 2016, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity („*ak... nerozhoduje iný súd*“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

9.2 Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených základných práv oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

9.3 Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd preto zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľ namieta v príčinnej súvislosti s uznesením okresného súdu č. k. 54 Er 2425/2014-22 z 11. januára 2016, neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv, pričom sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom označeného uznesenia, a to využitím odvolania proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktoré, tak ako to vyplýva aj zo sťažnosti, sťažovateľ napokon aj využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa zákonný sudca okresného súdu v rozsahu svojho preskúmovacieho oprávnenia musel v podstate vyrovnáť s rovnakými argumentmi, aké sťažovateľ proti rozhodnutiu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

9.4 Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom

prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

10. K namietanému uzneseniu č. k. 54 Er 2425/2014-33 zo 4. apríla 2016

10.1 Namietané porušenie svojich práv v príčinnej súvislosti s uznesením okresného súdu č. k. 54 Er 2425/2014-33 zo 4. apríla 2016 sťažovateľ (zastúpený advokátkou, pozn.) argumentačne odôvodňuje tým, že okresný súd sa v tomto uznesení vôbec nevysporiadal s jeho odvolacou námietkou, podľa ktorej exekúcia pohľadávky priznanej oprávnenému z exekúcie právoplatným a vykonateľným exekučným titulom (rozsudkom okresného súdu sp. zn. 14 C 227/2012 z 11. júna 2013, ktorý sa stal právoplatným 24. júla 2013, pozn.) je neprípustná a musí byť zastavená, pretože táto exekvovaná pohľadávka mala byť premlčaná už v čase začatia konania sp. zn. 14 C 227/2012, z ktorého vzišiel exekučný titul.

10.2 Okresný súd vo svojom uznesení č. k. 54 Er 2425/2014-33 zo 4. apríla 2016 okrem iného tiež uviedol:

„Exekučným titulom je rozsudok Okresného súdu Bratislava V, ktorý je vykonateľný a je spôsobilým exekučným titulom. Tvrdenie povinného, že exekučný titul je nezákonný povinný nepreukázal. Exekučný súd dáva povinnému do pozornosti, že exekučný súd je viazaný vykonateľným rozhodnutím. Tvrdenie povinného o nezákonnosti exekučného titulu z dôvodu premlčaných pohľadávok, nie je dôvodom, aby súd exekučné konanie zastavil. Exekučný súd nemá právomoc na preskúmavanie pôvodného rozhodnutia nakoľko by otváral konanie, ktoré nie je oprávnený sám meritórne rozhodnúť. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť, či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, nemôže naprávať prípadné chyby a nedostatky exekučného titulu. Taktiež súd nemal preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zastavenie exekúcie. Podkladom na vykonanie exekúcie je rozsudok sp. zn. 14 C 227/2012-54 zo dňa 11.06.2013, ktorý nebol zrušený, a preto nie je daný dôvod, aby súd exekúciu zastavil. ...

Súd má za to, že pôvodné konanie je právoplatne skončené. Súd dáva povinnému do pozornosti, že nakoľko si svoju povinnosť vyplývajúcu z exekučného titulu nesplnil riadne a včas, oprávnený podal návrh na začatie exekúcie oprávnene a v súlade s

ustanovením § 38 ods. 2 Exekučného poriadku. Exekúcia je nútené vymáhanie plnenia v prípade, ak dlžník dobrovoľne neplní povinnosť mu uloženú v exekučnom titule. ...

Súd má za to, že k premlčaniu v tomto prípade nedošlo. Nakoľko exekučný titul, rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 14 C 227/2012-54 zo dňa 11.06.2013 nadobudlo právoplatnosť dňa 24.07.2013 a vykonateľnosť dňa 29.07.2013, k premlčaniu by došlo dňa 29.07.2023.“

10.3 Z citovaného je zrejmé, že okresný súd v prvom rade sťažovateľovi zrozumiteľne vysvetlil rozdiel medzi súdnym konaním, ktorého výsledkom bolo vydanie exekučného titulu na jednej strane a do výsledkov ktorého exekučný súd nie je oprávnený zasahovať ani ich meniť, pretože nie je opravnou inštanciou, ktorá by mala v právomoci naprávať prípadné pochybenia a krivdy v tomto konaní, a na strane druhej medzi exekučným konaním, ktoré je samostatným typom konania a jeho predmetom je len nútený výkon právoplatného a vykonateľného, t. j. v exekučnom konaní už nemenného exekučného titulu. Inými slovami, ak sa sťažovateľ domnieval, že v konaní, výsledkom ktorého bol exekučný titul, boli v dôsledku prípadného nezákonného postupu okresného súdu porušené jeho práva (napr. v súvislosti s nedostatočným zisťovaním jeho pobytu a pod., pozn.), mal sa v zákonom ustanovenej lehote v konaní pred ústavným súdom domáhať prieskumu rozsudku z tohto konania, a nie v rámci exekučného konania, v ktorého právomoci takáto kompetencia nie je.

10.4 Okrem uvedeného z citovaného uznesenia okresného súdu vyplýva, že sa nezakladá na pravde tvrdenie sťažovateľa, žeby sa okresný súd vôbec nevysporadúval s jeho odvolacou námietkou o premlčaní exekvovanej pohľadávky. Práve naopak, okresný súd poukázal, ktoré z ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 110 ods. 1) je jedine príslušné na posúdenie premlčania súdom už právoplatne prisúdenej pohľadávky (podľa ktorého je premlčacia lehota 10 rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť), čím v konečnom dôsledku v kontexte s vysvetlením rozdielu medzi súdnym konaním o exekučnom titule na jednej strane a exekučným konaním ako takým na strane druhej dal sťažovateľovi odpoveď na otázku, prečo nemožno na už právoplatne priznanú pohľadávku

spätne v exekučnom konaní aplikovať ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka o trojročnej premlčacej dobe, tak ako sa toho domáha sťažovateľ.

10.5 Podľa druhej vety § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka „*Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.*“.

10.6 Z citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka je a contrario zrejmé, že ak sa účastník konania, v ktorom sa voči nemu uplatňuje premlčaná pohľadávka tohto premlčania, nedovoľá, resp. nevznesie námietku premlčania v rámci svojej obrany, tak potom niet zákonnej prekážky, aby súd nemohol oprávnenému priznať právo aj na inak premlčanú pohľadávku, pričom túto nedbanlivosť povinného, úlohou ktorého je predovšetkým dbať o ochranu svojich opráv („*vigilantibus iura scripta sunt*“ – bdelym prináležia práva) a ktorý či už vedome alebo nevedomky námietku premlčania nevzniesol do právoplatného skončenia konania, t. j. do právoplatnosti rozsudku, ktorým bola táto hoc aj premlčaná pohľadávka oprávnenému priznaná, nie je možné suplovať a dodatočne naprávať v principiálne i účelom odlišnom exekučnom konaní.

10.7 Vzhľadom na uvedené podľa ústavného súdu nemožno v závere okresného súdu v napádanom uznesení č. k. 54 Er 2425/2014-33 zo 4. apríla 2016 vyčítať rozporupnosť, svojvoľnosť a neodôvodnenosť, ktoré by mali za následok arbitrárnosť tohto uznesenia, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť

porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

12. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaných rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj rozhodnutie o priznaní sťažovateľovi primeraného finančného zadost'učinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia jeho práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2016